

TARANDI

Temyiz Eden (Davacı) : TMMOB Ziraat Mühendisleri Odası
Vekili : Av. Zühal Dönmez
Bestekar Sk. No:49/5 Kavaklıdere - ANKARA
Karşı Taraf (Davalılar) : 1- Başbakanlık - ANKARA
2- Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
Karanfil Sk. No:62 Bakanlıklar - ANKARA
Vekili : Av. Nusret Ceylani Baydar (aynı adreste)
İstemin Özeti : Hatay İdare Mahkemesinin 28.11.2011 tarih ve E:2010/780,
K:2011/2113 sayılı kararın temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.
Danıştay Tetkik Hakimi : Ahmet Faruk Özer
Düşüncesi : Temyize konu kararın bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, dosyasının tekemmül ettiği görüldüğünden yürütmenin durdurulması istemi hakkında ayrıca bir karar verilmeksizin işin esasına geçildi, gereği görüldü:

Dava; Mülkiyeti Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait toplam 14179995 m2 arazinin Hazine adına bedelsiz devredilmesine ilişkin 31.7.2009 günlü, 192 sayılı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulu kararı ile bu kararın dayanağını oluşturan 9.2.2009 günlü, 2009/T-1 sayılı Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Hatay İdare Mahkemesince, Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 5.maddesinde Yüksek Planlama Kurulunun görevlerinin sayıldığı ve anılan maddenin "c" bendinde, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararı almanın Kurulun görevleri arasında olduğu belirtilerek Yüksek Planlama Kurulunun yetkisi çerçevesinde alınan karar uyarınca ve söz konusu arazilerin tarım dışı amaçlarla kullanılmasının engellenmesi şartının getirilmesi nedeniyle, işlemin kamu yararı doğrultusunda tesis edildiği ve işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiştir.

Davacı tarafından anılan Mahkeme kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

233 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin "Kapsam ve Amaç" başlıklı 1. maddesinde, iktisadi devlet teşekküllerinin, ekonomik gereklere uygun olarak verimlilik ve karlılık ilkeleri doğrultusunda kendi aralarında ve milli ekonomi ile uyum içinde çalışarak sermaye birikimine yardım etmeleri ve bu suretle daha fazla yatırım kaynağı yaratmaları amaçlanmış olup, 9. Maddesinde teşebbüs yönetim kurulunun görev ve yetkileri arasında, kanun, tüzük, yönetmelik, kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde teşebbüsün gelişmesini sağlayacak kararları almakda sayılmış, Kanunun Geçici Maddesinin "A" bendinde Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü, İktisadi Devlet Teşekkülü olarak düzenlenmiştir.

İşlem tarihinde yürürlükte bulunan 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 1.maddesinde "Bu Kanun Hükmünde Kararnamenin amacı, kaynakların verimli kullanılması ve kalkınmanın hızlandırılması amacıyla ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel planlama hizmetlerinin bir bütünlük içerisinde etkin, düzenli ve süratli olarak görülebilmesi için Devlet Planlama Teşkilatının kurulmasına, teşkilat ve

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2012/1078

Karar No : 2012/6277

görevlerine dair esasları düzenlemektir. Devlet Planlama Teşkilatı Başbakan'a bağlı olup, Başbakan bu Teşkilatın yönetimi ile ilgili yetkilerini "gerekli gördüğü takdirde bir Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir." hükmüne; 5.maddesinde "Yüksek Planlama Kurulunun görevleri şunlardır: a) İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı planlamada ve politika hedeflerin tayininde, Bakanlar Kuruluna yardımcı olmak ve hazırlanacak kalkınma planları ile yıllık programları, Bakanlar Kuruluna sunulmadan önce, belirlenen amaçlara uygunluk ve yeterlik bakımından incelemek, b) Ülkenin yurt içi ve yurt dışı ekonomik hayatıyla ilgili konularda yüksek düzeyde kararlar almak, c) Kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararları almak, d) Yatırım ve ihracatın teşvikine ilişkin esasları tespit etmek, e) Toplu Konut İdaresi ve Toplu Konut Fonu Bütçesini onaylamak, f) Kanunlarla ve diğer mevzuatla yetki verilen konularda karar vermek." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan 9.4.2000 tarih ve 24015 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Ana Statüsünün 4. maddesinde TİGEM'in, tarım ve tarıma dayalı sanayiinin ihtiyacı olan her türlü mal ve hizmetleri üretmek amacı ile kurulduğu, 7/2. maddesinde, yönetim Kurulunun, TİGEM'in amaç ve faaliyetlerini gerçekleştirilmesi ve yönetimi ile ilgili gerekli her türlü kararı alacağı belirtilmiştir.

Dava dosyasının incelenmesinden, Yüksek Planlama Kurulunun 09.02.2009 tarih ve 2009/T-1 numaralı kararıyla; "Tarım ve Köyişleri Bakanlığının 10.11.2008 tarih ve 9106 sayılı ve Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü'nün 29/7/2008 tarih ve 1901 sayılı yazısı dikkate alınarak; Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü 2009 yılı Yatırım Programında iz ödenekle yer alan, ancak kamulaştırma maliyetinin yüksek olması ile ödenek yetersizliğinden dolayı ihale edilemeyen yöre halkı için hayati derecede önem arzeden Amik-Afrin (Reyhanlı Barajı ve Sulaması) Projesine başlanabilmesi için Reyhanlı Barajının göl alanında kalacak taşınmazların Hatay - Reyhanlı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü arazilerinden ihtiyaç duyulan kısmıyla takas edilmesini teminen öncelikle arazilerin sağlıklı rayiç bedel tespitinin yapılması ve tespit yapılırken TİGEM Genel Müdürlüğü arazilerinin sulanacağına dikkate alınması, -devredilecek arazi miktarlarının rayiç bedel tespiti sonrasında belirlenmesi, -söz konusu arazilerin tarım dışı amaçlarla kullanılmasının engellenmesi kaydıyla Hazine adına bedelsiz devredilmesi ve bu konuda TİGEM Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun yetkili kılınmasına, 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5/c maddesine göre karar verilmiştir." denildiği; bunun üzerine de Tarım İşletmesi Genel Müdürlüğü Yönetim Kurulunun 31/07/2009 tarih ve 192 numaralı kararıyla, söz konusu yerdeki taşınmazlardan belirtilen kısmının, ifrazı yapılacak parsellerin ifraz işlemlerinin Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yapılması şartıyla Hazine adına bedelsiz devredilmesine karar verildiği, anılan işlemlerin iptali istemiyle de bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Yukarıda yer alan yasal düzenlemeler uyarınca, Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün iktisadi bir Devlet teşekkülü olduğu ve ana statüsü ile hukuki bünye, amaç ve faaliyet konuları ile teşkilat yapısının düzenlendiği görülmektedir. Anılan yasal düzenlemeler içerisinde, TİGEM'in mülkiyetinde bulunan taşınmazların mülkiyet devri sonucunu doğuracak tasarruflara ilişkin yada işletme arazilerinin takas suretiyle bedelsiz olarak devredilebilmesine imkan tanıyan herhangi bir hüküm bulunmamaktadır.

Her ne kadar 540 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 5. maddesinde Yüksek Planlama Kurulunun görevleri arasında kalkınma planı ve yıllık programlar çerçevesinde kamu iktisadi teşebbüsleri ile ilgili her türlü kararı almak sayılmış ise de, bu yetkinin mutlak manada veya işletmenin ulaşmak istediği amaçları engelleyici yada daraltıcı bir biçimde kullanılmasını öngörmek mümkün değildir.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2012/1078

Karar No : 2012/6277

Davalı idarece, kamulaştırma maliyeti nedeniyle yapımına başlanılamayan Amik-Afrin (Reyhanlı Barajı ve Sulaması) Projesinin, tarımsal faaliyetin daha verimli ve etkin devamını sağlayacağı bu nedenle Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait arazilerin baraj yapımında su altında kalacak arazilerle takasında fayda olacağı ileri sürülmekte ise de, dava dosyasında bulunan Hazine Müsteşarlığı ile Devlet Planlama Teşkilatı arasında yapılan yazışmalardan, dava konusu taşınmazların buğday ve pamuk tohumluğu üretimi açısından ülke ihtiyacının büyük kısmını karşıladığı ve bahsi geçen arazilerin devredilmesi sonucunu doğuracak takas işleminin yapılması halinde tohumluk üretiminin azalmasının söz konusu olacağı anlaşılmakta olup, tesis edilen işlemde bu yönüyle üstün kamu yararı bulunmadığı da görülmektedir.

Bu durumda, 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ekli listesinde iktisadi devlet teşekkülü olarak sayılan ve ana statüsünde belirtilen konularda faaliyette bulunan TİGEM'e ait Hatay Tarım İşletmesi Müdürlüğünün kullanımında bulunan arazilerin, herhangi bir yasal dayanak olmaksızın, Reyhanlı Barajının göl alanında kalacak taşınmazlarla takas edilmesini teminen Hazine adına bedelsiz devredilmesine yönelik dava konusu işlemlerde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, temyiz isteminin kabulüyle Hatay İdare Mahkemesinin 28.11.2011 tarih ve E:2010/780, K:2011/2113 sayılı kararının **BOZULMASINA**, dosyanın, yeniden bir karar verilmek üzere anılan mahkemeye gönderilmesine, 4/12/2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan
Mehmet
ÜNLÜÇAY

Üye
Emin Celalettin
ÖZKAN

Üye
Mahmut
ERSERT

Üye
Okay
KOÇAK

Üye
İsmail Hakkı
SAYIN

ASLI GİBİDİR